

مدرسی فقه و اصول

تعریف

سطح سه مدرسی فقه و اصول، یکی از رشته‌های تربیت مدرس حوزه علمیه است، که در آن طلاب، ضمن فراگیری مبانی علمی، مهارت‌ها و روش‌های پیشرفته تدریس متون فقهی و اصولی، توانایی تدریس و تحقیق در زمینه موضوعات مرتبط با رشته فوق را پیدا می‌کنند. و در پایان، موفق به دریافت دانشنامه سطح سه مدرسی فقه و اصول و مجوز تدریس آن می‌شوند.

اهداف

۱. شناخت مبانی علمی تدریس و مهارت‌های آن؛
۲. شناخت استدلالی و عمیق مسائل فقهی و اصولی، و آشنایی با روش‌های استنباط فقهی؛
۳. ارتقاء توان انتقال و تفهیم دانش‌های فقهی و اصولی بر اساس استانداردهای علمی؛
۴. تأمین استاد جهت تدریس در سطح یک؛
۵. شناخت منابع، متون و آشنایی با تاریخ و ادوار فقه و اصول؛
۶. ایجاد توان تتبع و تحقیق در زمینه فقه و اصول؛
۷. تقویت توان پاسخگویی به پرسش‌های مرتبط با فقه و اصول؛
۸. تربیت طلاب مستعد جهت شرکت در سطوح بالاتر.

سیاست ها

۱. اهتمام به تعالی اخلاقی و معنوی طلاب؛
۲. اهتمام به تقویت استقلال فکری و اعتماد به نفس در مسائل علمی و مهارتی؛
۳. اهتمام به تقویت تعبد و تعهد دینیو دفاع از عقائد شیعه امامیه؛
۴. اهتمام به تقویت مبانی نظام اسلامی و ترویج ارزش های آن؛
۵. تأکید بر بهره گیری از روش های کارآمد تدریس و ارزشیابی و استفاده از ابزار کمک آموزشی، ضمن اهتمام به سنت های حوزوی؛
۶. تأکید بر پویایی برنامه های آموزشی، پژوهشی، مهارتی و توجه به نیازها و مقتضیات روز؛
۷. تأکید بر توانمندسازی طلاب در ارائه تدریس مبتنی بر اصول علمی؛
۸. اهتمام به هماهنگی برنامه های تربیت مدرس با برنامه های جاری آموزشی در سطوح مختلف حوزه؛
۹. تأکید بر آموزش پژوهش محور؛
۱۰. تأکید بر استفاده از منابع مهم و استاندارد آموزشی؛
۱۱. تأکید بر شناسایی طلاب مستعد؛
۱۲. اهتمام به دروس فقه و اصول و نظارت بر آن در کنار دروس تخصصی.

ضرورت ها

۱. تأکید آموزه‌های دینی بر فهم دقیق احکام شرعی و استفاده از اساتید متخصص، متخلق و توانمند؛
۲. رسالت حوزه‌های علمیه در تربیت و تأمین اساتید توانمند، متخلق و اندیشمند؛
۳. نیاز طلاب و مدارس علمیه کشور به اساتید متخصص، متخلق و آشنا با مبانی علمی و مهارت‌های تدریس.

یک نکته توضیحی

برای اجرای دوره تربیت مدرس دو طرح وجود دارد:

۱. آموزش مهارت‌های تدریس به فارغ‌التحصیلان رشته‌های تخصصی در دوره‌های کوتاه‌مدت؛
 ۲. آموزش دانش تخصصی همراه با مهارت‌های تدریس به فارغ‌التحصیلان سطح دو عمومی در دوره‌های بلندمدت.
- به دلیل نیاز شدید شهرستان‌ها به اساتید ماهر و کمبود فارغ‌التحصیلان رشته‌های تخصصی و عدم پذیرش اعزام به شهرستان توسط اکثر آنها، در این برنامه راه دوم انتخاب شده است. لازم است پس از گذشت ده سال از اجرای این برنامه با توجه به شرایط تصمیم‌گیری شود.

نظام آموزشی

نظام آموزشی این رشته نیم سالی، درسی و حضوری است. طول دوره بدون احتساب پایان نامه، حداقل شش و حداکثر هشت نیم سال است.

شرایط پذیرش

۱. احراز صلاحیت های عمومی و اخلاقی بر اساس آیین نامه های مصوب؛
۲. دارا بودن مدرک علمی سطح دو با معدل ۱۶ به بالا؛
۳. قبولی در آزمون ورودی و مصاحبه علمی.

عناوین و مشخصات کلی دروس

ردیف	عنوان	ساعت
۱	دروس عمومی	۵۷۶
۲	دروس تخصصی	۱۲۱۶
		۱۷۹۲

عناوین و مشخصات تفصیلی دروس

۱. دروس عمومی

اهداف	ساعت	ردیف	عنوان درس
شناخت استدلالی مسائل مهم فقه طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (از القول فی ماهیه العیب تا آخر مکاسب)	۱۶۰	۱	فقه
شناخت استدلالی مباحث مهم اصولی طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (جلد اول کفایه الاصول از ابتدای المقصد الثانی فی النواهی تا پایان جلد دوم)	۳۲۰	۲	اصول
تقویت توان بهره‌گیری از متون عربی جدید در زمینه‌های مرتبط با رشته	۱۶ + ۳۲ نظری عملی	۳	عربی معاصر
تقویت توان تحقیق و پژوهش در حوزه‌های مرتبط با فقه و اصول، از طریق آموزش روش‌های تحقیق و کیفیت بهره‌برداری از ابزار و منابع	۱۶ + ۳۲ نظری عملی	۴	روش تحقیق پیشرفته
	۵۷۶		جمع

اهداف درس	ساعت	عنوان درس	ردیف
شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی عبادات، از کتاب فقه استدلالی با ارجاع به کتاب‌هایی مانند مسالک شهید ثانی، مستمسک آقای خوئی و فقه آقای مغنیه	۹۶	فقه تکمیلی ۱	۱
شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی قضا و شهادت، از کتاب فقه استدلالی با ارجاع به کتاب‌هایی مانند مسالک شهید ثانی، مستمسک آقای خوئی و فقه آقای مغنیه	۴۸	فقه تکمیلی ۲	۲
شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی نکاح و طلاق، از کتاب فقه استدلالی با ارجاع به کتاب‌هایی مانند مسالک شهید ثانی، مستمسک آقای خوئی و فقه آقای مغنیه	۴۸	فقه تکمیلی ۳	۳
شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی ارث، از کتاب فقه استدلالی با ارجاع به کتاب‌هایی مانند مسالک شهید ثانی، مستمسک آقای خوئی و فقه آقای مغنیه	۳۲	فقه تکمیلی ۴	۴
حل فرازهای پیچیده و رفع اشکال از متن کتاب آموزشی (شرح لمعه) به منظور کسب توان تدریس	۶۴	متون درسی فقه	۵

اهداف درس	ساعت	عنوان درس	ردیف
آشنایی با چگونگی پیدایش، سیر تطور، علل تحول، شخصیت‌ها، آثار و منابع (مکتوب و نرم‌افزاری) مهم فقه امامیه و اهل سنت، همراه با معرفی مدارس مهم فقهی	۳۲	تاریخ، ادوار و مکاتب فقه	۶
آشنایی با آراء، دیدگاه‌ها و پژوهش‌های جدید در زمینه موضوعات و مسائل فقهی	۳۲	موضوعات جدید فقهی	۷
کسب مهارت‌های لازم جهت دسته‌بندی و بیان احکام شرعی، همراه با آشنایی عملی با مباحثی مانند مناسک حج، کفن و دفن، قبله‌یابی، اوقات شرعی و ذبح	۳۲+۱۶ نظری عملی	روش تدریس احکام	۸
شناخت استدلالی قواعد مهم فقهی و حدود و شرایط آن	۴۸	قواعد فقهیه	۹
بررسی مهم‌ترین مباحث اختلافی فریقین در باب عبادات، عقود، ایقاعات و احکام	۳۲	فقه مقارن	۱۰
شناخت مبانی، ساختار، قلمرو و رئوس ثمانیه علم فقه و تبیین چگونگی ارتباط آن با سایر علوم	۳۲	فلسفه فقه	۱۱
آشنایی با چگونگی پیدایش، سیر تطور، علل تحول، شخصیت‌ها، آثار، مکاتب و منابع (مکتوب و نرم‌افزاری) اصول فقه	۳۲	تاریخ اصول فقه	۱۲

اهداف درس	ساعت	عنوان درس	ردیف
شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم (حتی الامکان غیر تکراری نسبت به رسائل و کفایه) و نکات تخصصی حلقه ثالثه با ارجاع به کتاب‌هایی مانند الوسیط	۹۶	اصول تکمیلی ۱ و ۲ و ۳	۱۳
شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم کاربردی و نکات تخصصی رجال و درایه، همراه با معرفی مجامع مهم روایی و منابع مهم (مکتوب و نرم‌افزاری) رجال و درایه	۴۸	رجال و درایه	۱۴
شناخت روش‌ها و فنون تدریس و چگونگی طراحی، اجرا و ارزیابی یک درس، متناسب با گرایش مرتبط، به صورت کارگاهی	۶۴ + ۳۲ نظری عملی	فنون و روش تدریس ۱ و ۲	۱۵
شناخت آموزه‌های قرآنی و روایی در زمینه آداب و رفتار مشترک و مختص معلم و متعلم	۳۲	اخلاق مدرسی	۱۶
آشنایی با اصول، قواعد، روش‌ها و مراحل سنجش و اندازه‌گیری یادگیری متعلمان به صورت کارگاهی	۱۶ + نظری عملی	سنجش و ارزشیابی	۱۷
آشنایی با روش‌های طراحی و اجرای فرآیند یادگیری عمیق، مؤثر و پایدار با بهره‌گیری از مواد، وسائل و تجهیزات آموزشی به صورت کارگاهی	۱۶ + ۸	تکنولوژی آموزشی	۱۸

اهداف درس	ساعت	عنوان درس	ردیف
	نظری عملی		
به کار بستن آموخته‌های نظری در باب روش و فنون تدریس، توسط طلبه‌ها طریق تدریس موضوعات مرتبط با گرایش	۳۲+۳۲ عملی	کاروزی تدریس	۱۹
آشنایی با دیدگاه‌های مختلف در باب مبانی، اصول، فنون و روش‌های مشاوره و راهنمایی آموزشی	۳۲+۱۶ نظری عملی	اصول و فنون مشاوره و راهنمایی	۲۰
شناخت مسائل مربوط به روان انسان و توصیف و تبیین علل رفتارهای او، ضمن آشنایی با مباحثی مانند دستگاه عصبی، انگیزش و هیجان، ادراک حسی، یادگیری، هوش، حافظه، رشد، شخصیت، سازگاری و اختلالات رفتاری	۴۸	روان‌شناسی عمومی	۲۱
ارائه پژوهشی جامع در موضوعات مرتبط با رشته، با تأکید بر مهارت‌ها، همراه با نقد، بررسی و تتبع کافی	۱۹۲ عملی	پایان‌نامه	۲۲
	۱۲۱۶	جمع	